

LLYTHYR YR ESGOB HYDREF 2017

BISHOP'S LETTER AUTUMN 2017

MAE'N AMHOSIBL DIRNAD SUT Y GALLWN
ROI MWY NAC Y MAE DUW YN EI ROI. HYD YN
OED OS RHODDAF FY NGWERTH I GYD, DAW O
HYD I FFORDD I ROI LLAWER MWY YN ÔL I MI
NAG A RODDAIS.

Charles Haddon Spurgeon, y pregethwr a'r awdur Bedyddiedig nodedig

IT IS BEYOND THE REALM OF POSSIBILITIES
THAT ONE HAS THE ABILITY TO OUT-GIVE GOD.
EVEN IF I GIVE THE WHOLE OF MY WORTH TO HIM,
HE WILL FIND A WAY TO GIVE BACK TO ME MUCH
MORE THAN I GAVE.

Charles Haddon Spurgeon, the celebrated Baptist preacher and author

Annwyl gyfeillion

GRAS A THANGNEFEDD I CHI.

Ym mhenodau agoriadol Actau'r Apostolion, cawn gip ar fywyd y gymuned Gristnogol gyntaf yn Jerwsalem yn yr wythnosau a'r misoedd yn dilyn esgyniad Iesu.

Gwelwn ddynion a merched yn dysgu beth mae'n ei olygu i fyw gan ddilyn camau Crist. Ar adegau, fe'u gwelwn yn ymlawenhau yn noniau'r Ysbryd, gan gyhoeddi'r Newyddion Da yn llawen mewn gair a gweithred. Fodd bynnag, ar adegau eraill fe'u gwelwn hefyd yn ei chael yn anodd ymdopi ag oblygiadau ymarferol byw yn Ffordd Crist. Mae'n rhaid iddynt benderfynu yngylch y mathau o weinidogaethau sydd eu hangen arnynt i gyflawni cenhadaeth yr Eglwys. Mae'n rhaid iddynt hefyd wneud penderfyniadau yngylch arian – penderfyniadau yngylch sut y byddant, yn unigolion ac fel cymuned, yn gwario eu harian ac yn rhannu eu hadnoddau ariannol. Efallai na ddyllai fod yn syndod i ni mai'r penderfyniadau ariannol hynny yw'r rhai sydd, yn ôl pob golwg, yn cynnig yr heriau dwysaf ac yn achosi'r anghytgord mwyaf!

Ers y dyddiau cynharaf, felly, mae eglwysi wedi gorfol meddwl sut i godi a gwario arian, a bu cyfrannu'n hael

tuag at genhadaeth yr Eglwys yn un o nodweddion bod yn ddisgybl i Grist. Fel unigolion, mae'r ffordd rydym yn defnyddio'n cyfrifon banc cyn bwysiced i'n bywydau fel disgyblion Iesu ag yw'r ffordd rydym yn gweddio ac yn trefnu ein dyddiaduron. Fel esgobaeth hefyd, dylai'r modd rydym yn strwythuro'n materion ariannol ac yn defnyddio'n hadnoddau adlewyrchu'n eglur ein hegwyddorion a'n blaenoriaethau. Mae hynny oll yn deillio o'r ffaith ein bod yn credu bod gennym, fel cymuned o ddisgyblion, waith pwysig i'w wneud, ac y bydd o reidrwydd, ac yn gywir felly, yn costio'n ddrud os ydym i addoli Duw, tyfu'r Eglwys a charu'r byd hyd eithaf ein gallu.

Yn y llythyr hwn, hoffwn gynnig trosolwg o faterion ariannol yr esgobaeth, gan ystyried mewn ffordd eglur faint mae'n ei gestio i gynnal Esgobaeth Bangor, a sut y diwellir y costau hynny. Yn ail, rwyf am ddiolch i'r bobl sy'n gwneud hyn oll yn bosibl, a chynnig anogaeth wrth i ni edrych tua'r dyfodol.

A CHAN DDYFALBARHAU BEUNYDD YN UNFRYD YN Y DEML, A THORRI BARA YN EU TAI, YR OEDDENT YN CYDFWYTA MEWN LLAWENYDD A SYMLEDD CALON, DAN FOLI DUW A CHAEL EWYLLYS DA'R HOLL BOBL. AC YR OEDD YR ARGFWYDD YN YCHWANEGU BEUNYDD AT Y GYNULLEIDFA Y RHAI OEDD YN CAEL EU HACHUB.

ACTAU 2:46-47

Dear friends

ALL GRACE AND PEACE TO YOU.

In the opening chapters of the Acts of the Apostles, we are given a glimpse of the life of the first Christian community in Jerusalem in the weeks and months after Jesus's ascension.

We find men and women coming to terms with what it means to live a life in Christ's footsteps. At times, we find them rejoicing in the gifts of the Spirit, joyfully proclaiming the Good News in word and deed. However, at times we also find them struggling with the practicalities of living in Christ's Way. They have to make decisions about what sort of ministries they need to serve the mission of the Church. They also have to make decisions about money - decisions about how, as individuals and a community, they will spend their money and share their financial resources. Perhaps it should come as no surprise that these financial decisions are the ones that seem to bring the greatest challenges and cause the most discord!

Since the earliest days, then, churches have had to think about how to raise and spend money, and giving generously towards the mission of the Church has been a mark of Christian discipleship. And the same is true for us today.

As individuals, the ways in which we use our bank accounts are as important for our lives as disciples of Jesus as the ways in which we say our prayers and organise our diaries. And as a diocese, the ways in which we structure our finances and allocate our resources should be clear indicators of our principles and priorities. All of this is because we believe that we, as a community of disciples, have important work to do, and that it will inevitably and properly be costly if we are to worship God, grow the Church and love the world to the best of our abilities.

In this letter, I want to offer an overview of our diocesan finances, looking in clear terms at what it costs to run the Diocese of Bangor, and at how those costs are met. Secondly, I want to offer thanks to those who make this all possible, and offer encouragement as we look to the future.

DAY BY DAY, AS THEY SPENT MUCH TIME TOGETHER IN THE TEMPLE, THEY BROKE BREAD AT HOME AND ATE THEIR FOOD WITH GLAD AND GENEROUS HEARTS, PRAISING GOD AND HAVING THE GOODWILL OF ALL THE PEOPLE. AND DAY BY DAY THE LORD ADDED TO THEIR NUMBER THOSE WHO WERE BEING SAVED.

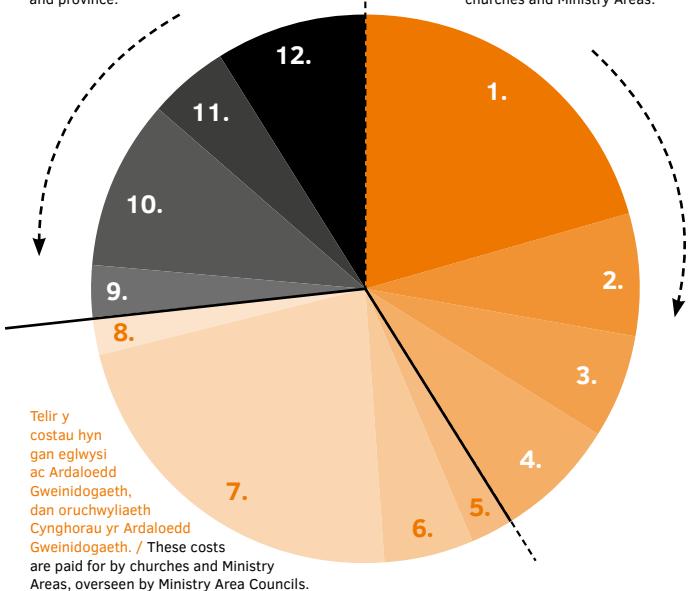
ACTS 2:46-47

FAINT MAE'N EI GOSTIO I GYNNAL ESGOBAETH BANGOR BOB BLWYDDYN?

Yr ateb yw £4.549 miliwn. Dyma'r swm o arian sy'n cael ei wario bob blwyddyn gan holl eglwysi'r esgobaeth, ynghyd ag arian sy'n cael ei wario'n ganolog gan Gyngor yr Esgobaeth. Mae'r siart hwn yn dangos sut mae'r gwariant hwnnw wedi'i rannu.

Telir y costau hyn yn ganolog gan yr esgobaeth, o gronfeydd canolog ac incwm o aseadau hanesyddol yr esgobaeth a'r dalaith. / These costs are paid for centrally by the diocese, from central funds and income from the historic assets of the diocese and province.

Dyma costau Cronfa Gweinidogaeth yr Esgob. Ein nod yw talu'r costau yma o gyfraniadau eglwysi ar Ardaloedd Gweinidogaeth tuag at Gronfa Gweinidogaeth yr Esgob. / These costs constitute Bishop's Ministry Fund expenditure. We aim to meet these costs with Bishop's Ministry Fund contributions from churches and Ministry Areas.

HOW MUCH DOES IT COST TO RUN THE DIOCESE OF BANGOR EACH YEAR?

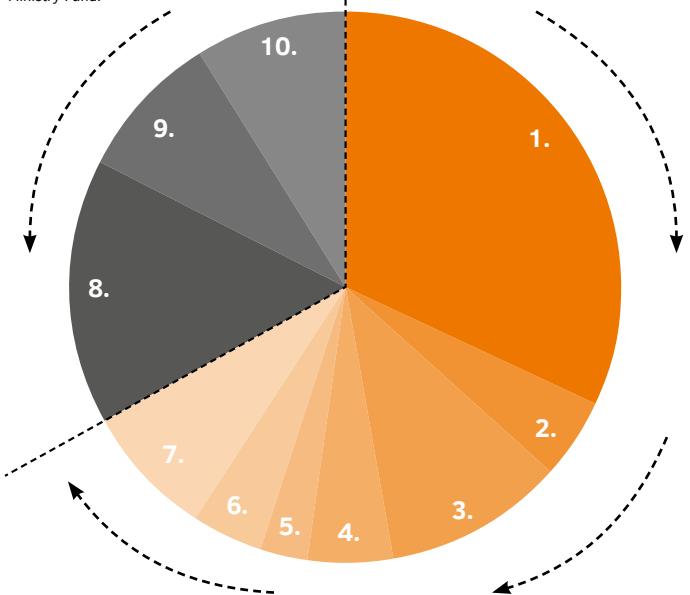
The answer is £4.549 million. This represents the amount of money which is spent each year by all of the churches in the diocese, along with money spent centrally by the Diocesan Council. This chart shows how that expenditure is divided up.

- 7.**
Costau adeiladau eglwysig a neuaddau eglwysig: gwres, golau, cyfleustodau, gwaith cynnal a chadw, a gwelliannau Church building and church hall costs: heat, light, utilities, maintenance and improvements
£1,018,000
- 8.**
Rhodion gan eglwysi ac Ardaloedd Gweinidogaeth i asiantaethau cenhadol ac elusennau / Donations by churches and Ministry Areas to mission agencies and charities
£98,000
- 9.**
Costau cymorth esgobaethol ym meisydd cyllid ac eiddo: gan gynnwys meddalwedd ariannol ac adroddiadau penseiri / Diocesan finance and property support costs: including financial software and architects' reports
£142,000
- 10.**
Gwariant esgobaethol canolog ar ein canolbwytiau: gan gynnwys meithrin disgylion; tyfu gweinidogaethau newydd, gan gynnwys costau dirnadaeth alwedigaethol, prosiectau gweinidogaethu arloesol, a chostau datblygu gweinidogaethol parhaus; croesawu plant, pobl ifanc a theuluoedd, gan gynnwys ein CYFMEs a gwaith gydag Ysgolion Eglwys
£398,000
- 11.**
Costau gweinyddiaeth esgobaethol, cyfathrebu, TG a phartneriaethau Diocesan administration, communication, IT and partnership costs
£450,000
- 12.**
Costau arweinyddiaeth, cynllunio a llywodraethu esgobaethol: gan gynnwys costau archddiacaonaidd, deonaidd, Ysgrifennydd yr Esgobaeth ac esgobol; a chostau cyfreithiol, yswiriant a diogelu. / Diocesan leadership, planning and governance costs: including archidiaconal, decanal, Diocesan Secretary and episcopal costs; and legal, insurance and safeguarding costs
£214,000

O BLE Y DAW EIN HARIAN?

Mae'r siart hwn yn dangos amrywiol ffynonellau ein hincwm ledled yr esgobaeth – gan gynnwys arian a gesglir ac a godir gan holl eglwysi'r esgobaeth, ac arian a dderbynir yn ganolog gan Gyngor yr Esgobaeth.

Mae'r ffrydiau incwm esgobaethol canolog hyn yn cwrd â'r cyfan o gostau darparu cymorth ac arweinyddiaeth esgobaethol, ac yn cyfrannu at Gronfa Gweinidogaeth yr Esgob / These central diocesan income streams meet the totality of diocesan support and leadership costs, and make a contribution to the Bishop's Ministry Fund.

WHERE DOES OUR MONEY COME FROM?

This chart shows the various sources of our income across the diocese – including funds collected and raised by all of the churches in the diocese, and funds received centrally by the Diocesan Council.

MAE CYFLAWN NI HYN OLL YN GOFYN HAELIONI MAWR A STIWARDIAETH OFALUS AR RAN LLAWER O BOBL.

1 Yn gyntaf, hoffwn ddiolch i bawb ohonoch sydd, drwy roi rheolaidd yn wythnosol ac yn fisol, yn cynnal cenhadaeth a thystiolaeth ein heglwys, ein Hardaloedd Gweinidogaeth a'n hesgobaeth. Eich haelioni a'ch ymroddiad yw'r elfen allweddol sy'n galluogi cymaint o'n bywyd fel esgobaeth i ffynnu. O gynnal ein gweinidogaeth ordeiniedig a'n hadeiladau eglwysig gwerthfawr i dasgau syml beunyddiol megis talu am wres a golau a chanhwylau a'r coffi ar ôl y gwasanaeth ar y Sul – mae hyn i gyd yn dibynnu ar eich rhoi aberthol. Gallwch fod yn sicr fod haelioni ac ymroddiad o'r fath yn cael ei werthfawrogi'n fawr.

2 Yn ail, hoffwn ddiolch i'r bobl niferus hynny sy'n rhoi o'u hamser i gynllunio ac i gynnal ystod mor amrywiol o weithgareddau codi arian o wythnos i wythnos mewn eglwys ac Ardaloedd Gweinidogaeth ledled yr esgobaeth. O ffeiriau eglwys i deithiau noddedig a ffeiriau sborion i gyngherddau gyda'r nos, mae cynnal digwyddiadau

codi arian yn gofyn llawer o waith trefnu ar ran unigolion ymrododedig. Byddwch wedi gweld o'r siartiau ar y dudalen ddiwethaf y symiau sylwedol a godir drwy weithgareddau codi arian, a'r cyfraniad pwysig sydd ganddynt felly tuag at ein cenhadaeth a'n tystiolaeth fel esgobaeth. Mawr yw fy niolch i bawb sy'n aml yn gweithio morgaled y tu ôl i'r llenni i wneud hyn i gyd yn bosibl.

3 Yn drydydd, rwyf am gydnabod ein dyled i'n Trysoryddion. Mae gwaith tawel a diwyd Trysoryddion Eglwys a Thrysoryddion Ardaloedd Gweinidogaeth yn hanfodol i sicrhau bod ein trefniadau ariannol yn gweithredu'n effeithiol. Gwn fy mod yn siarad ar ran fy holl gyd-glerigwyr wrth ddiolch i chi am eich gweinidogaeth hollbwysig. Mae i chi swyddogaeth y tu hwnt i gadw cyfrifon a thrafod arian – fe'ch gelwir i sicrhau, yn y cyfnod pwysig hwn, ein bod yn defnyddio ein holl adnoddau yn y ffordd fwyaf creadigol a hael ag y gallwn i sicrhau twf a thrawsnewid ym mywydau ein heglwys a'n

Hardaloedd Gweinidogaeth. Parhewch i weddio am arweiniad Duw wrth i chi gyflawni eich dyletswyddau a chofiwch eich bod yn fngweddiau innau hefyd.

4 Yn bedwerydd, hoffwn ganmol y gwaith mae Tîm Deiniol – sef yr aelodau staff sy'n gweithio yn Nhŷ Deiniol ym Mangor – yn ei wneud i gynnal ac i wella'n barhaus ein trefniadau ariannol a'n lles fel esgobaeth. Bydd llawer ohonoch wedi cyfarfod yn barod ag Owain Pritchard, ein Swyddog Codi Arian a Stiwardiaeth, sydd bob amser yn barod i gynorthwyo Trysoryddion a Chynghorau Ardaloedd Gweinidogaeth gyda'u cyfrifoldebau ariannol. Rydym yn cymryd camau breision ymlaen yn y meysydd hyn, gan gynnwys drwy ddefnyddio meddalwedd Finance Coordinator, ac rwy'n edrych ymlaen at weld rhagor o gynnydd dros y misoedd nesaf wrth i'r Ardaloedd Gweinidogaeth baratoi Cynlluniau Datblygu Ariannol a'u rhoi ar waith.

5 Yn olaf, rwyf am bwysleisio pwysigrwydd y cyswllt rhwng arian a gweledigaeth. Rydym fel esgobaeth wedi ymrwymo i gonglfeini a chanolbwytiau o bwys, ac rydym wedi gweithio'n galed dros y blynnyddoedd diwethaf i sefydlu conglfeini newydd, yn enwedig ein Hardaloedd Gweinidogaeth newydd, mewn ymateb i alwad Duw i adfywio bywyd yr Eglwys yn ein hesgobaeth. Mae gweithio tuag at wireddu ein gweledigaeth yn gofyn disgwyl yn weddigar ac uffud wrth Dduw, ond mae hefyd yn gofyn ymrwymiad ariannol a sicrydd ariannol ymarferol. Bydd gennym lawer gwell siawns o addoli Duw, o dyfu'r Eglwys ac o garu'r byd yn effeithiol os byddwn yn defnyddio'n hadnoddau ariannol i gyflawni'r conglfeini sylfaenol hyn – ac yn sicrhau ein bod yn gwneud hynny am yr hirdymor. Fel unigolion, fel eglwys ac fel esgobaeth, boed i ni ymrwymo i ddefnyddio'r doniau hynny a roddwyd i ni gan Dduw i wasanaethu Duw, fel y gallwn barhau i addoli, i dyfu ac i garu yng ngras Duw er mwyn Teyrnas Dduw.

Y Gwir Barchg Andy John

Esgob Bangor

The Rt Revd Andy John

Bishop of Bangor

MAKING ALL OF THIS POSSIBLE REQUIRES GREAT GENEROSITY AND CAREFUL STEWARDSHIP ON THE PART OF MANY PEOPLE.

1 First, I want to thank all of you who, through your regular weekly and monthly giving, support the mission and witness of our churches, Ministry Areas and diocese. Your generosity and commitment is the key ingredient that enables so much of our life as a diocese to flourish. From supporting our ordained ministry and maintaining our precious Church buildings to the simple, everyday tasks of paying for heat and light and candles and coffee after the Sunday service, all of this relies on your sacrificial giving. Please know that such generosity and commitment is recognised and appreciated.

2 Secondly, I want to thank those many people who give of their time to plan and run such a diverse range of fundraising activities week by week in churches and Ministry Areas across the diocese. From Church fairs and jumble sales to sponsored walks and evening concerts, fundraising events demand

a lot of organisation from so many dedicated individuals. You will have seen from the chart on the previous page the significant sums raised by fundraising activities, and the major contribution which they therefore make towards our mission and witness as a diocese. To all of those who often work so hard behind the scenes to make all of this possible, go my thanks.

3 Thirdly, I want to acknowledge the debt that we owe to our Treasurers. The quiet, diligent work of Church Treasurers and Ministry Area Treasurers is essential for the smooth-running of our finances. I know that I speak on behalf of all of my clerical colleagues in thanking you for your vital ministry. Yours is a role that goes beyond book-keeping and accounting - you are called to ensure that, at this important time, we use all of our resources as creatively and generously as possible to support growth and transformation in the life of our churches and Ministry Areas. Please continue to

pray for God's guidance in your duties, and know that you are also in my prayers.

4 Fourth, I want to commend the work that Tîm Deiniol – the staff based in Tŷ Deiniol in Bangor – are undertaking to sustain and continually improve our financial administration and well-being as a diocese. Many of you will already have met Owain Pritchard, our Fundraising & Stewardship Officer, who is always ready to support Treasurers and Ministry Area Councils in their financial responsibilities. We are making major steps forward in these areas, including through making use of the Finance Coordinator software, and I look forward to seeing more progress over coming months as Ministry Areas prepare and adopt Finance Development Plans.

5 Finally, I want to emphasise the importance of the link between finance and vision. We have committed ourselves as a diocese to

significant principles and priorities, and we have worked hard over recent years to establish new platforms, especially our new Ministry Areas, in response to God's call to revitalise the life of the Church in our diocese. Our progress to making our vision a reality requires prayerful, obedient waiting before God, but it also requires practical financial commitment and security. We will stand a much better chance of excelling at worshipping God, growing the Church and loving the world if we support these fundamental priorities with our financial resources – and ensure that we do so for the long term. As individuals, as churches and as a diocese, let us commit ourselves to using those gifts which are ours from God in God's service, so that we may continue to worship, grow and love in God's grace for the sake of God's Kingdom.

**AM RAGOR O WYBODAETH AM GODI ARIAN,
STIWARDIAETH A CYLLID ESGOBAETHOL,
CYSYLLTWCH Â'M CYDWEITHWYR.**
FOR MORE INFORMATION ABOUT FUNDRAISING,
STEWARDSHIP AND DIOCESAN FINANCES, PLEASE
CONTACT MY COLLEAGUES.

Swyddog Codi Arian a Stiwardiaeth
Fundraising & Stewardship Officer
OWAIN GWILYM PRITCHARD
owainpritchard@eglwysyngnghymru.org.uk
owainpritchard@churchinwales.org.uk
01248 354999

Ysgrifennyd Yr Esgobaeth
Diocesan Secretary
SIÔN RHYS EVANS
sionrhysevans@eglwysyngnghymru.org.uk
sionrhysevans@churchinwales.org.uk
07740 273428
@SionBangor